

Fig. The key benefits of budgeting

Budgeting plays an important role in achievement of the company's strategic goals. When the strategy displays the directions of the company's future activities, the budget represents future costs. It allows to estimate and to forecast organization's expenses. The company's budget should be formed in view of the priority directions of its functioning, defined in the strategy. At the same time, the implementation of strategic measures should be preceded by the preparation of the financial plan (budget). It is important to control the availability of the necessary resources at each stage of the strategy's implementation, to compare actual costs with planned and to analyze the budget variance. Therefore, the process of budget generation should be integrated into the process of strategy formation.

References: 1. Wildavsky, A. B. (1986). Budgeting: a comparative theory of the budgeting process. Second, Revised Edition. Transaction Publishers. 2. Tim Blumentritt. (2006). Integrating Strategic Management and Budgeting. *Journal of Business Strategy*, 27 (6), 73-79. 3. Abdullah, N. (2008). Budget: planning, control and organizational performance among public-listed companies in Malaysia. Masters thesis. University of Malaya. Chapter 2: Introduction to Budget – Planning and Control). Retrieved from <http://repository.um.edu.my/781/5/6.%20Chapter%2002%20v.pdf>. 4. Budgeting. Topic Gateway Series. No. 27. The Chartered Institute of Management Accountants. Retrieved from http://www.cimaglobal.com/Documents/ImportedDocuments/cig_tg_budgeting_mar08.pdf. 5. Larry M. Walther and Christopher J. Skousen. (2009). Managerial and Cost Accounting, 130 p. Retrieved from <http://library.ku.ac.ke/wp-content/downloads/2011/08/Bookboon/Accounting/managerial-and-cost-accounting.pdf>. 6. Harold Averkamp. What is budgeting? Accounting Coach. Retrieved from <https://www.accountingcoach.com/blog/what-is-budgeting>.

УДК 657

В. В. Гливенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

І. М. Тертишнік, магістр

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

РОЛЬ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: фінансові результати, прибуток, управління, джерела інформації.

Кожне підприємство, здійснюючи фінансово-господарську діяльність, у кінці звітного періоду має узагальнений підсумок щодо всіх подій, які були здійснені протягом цього часу, тобто фінансовий результат. Формування такого підсумку свідчить про закінчення одного циклу діяльності господарюючого суб'єкта і є джерелом та умовою формування наступного. Фінансовим результатом діяльності підприємства, здійснюваної протягом певного часу, є прибуток, збиток або нульовий фінансовий результат. Безперечно, отримання прибутку є го-

ловною метою функціонування підприємства. Високий позитивний результат забезпечує основні потреби підприємства, є джерелом розвитку, інвестицій, розширення меж діяльності, збільшення матеріального заохочення працівників. Саме тому важливим є правильне, виважене, адекватне управління фінансовими результатами. Система управління є індивідуальною для кожного суб'єкта, що пояснюється його специфікою та особливостями діяльності. Отже, на нашу думку, для того, аби здійснювати ефективне управління фінансовими результатами, необхідно спочатку визначитися з поняттям, метою, об'єктами та суб'єктами.

Перелік визначень «фінансовий результат» подано в таблиці.

Таблиця

Визначення поняття «фінансовий результат»

Автор/джерело	«Фінансовий результат» - це
Пипко В. А. [1, с. 402]	Результат господарської діяльності, виражений у грошовій формі
Вороніна О. О. [2, с. 23]	Якісна характеристика фінансово-господарської діяльності, яка загалом характеризує результат економічних відносин підприємства
Мочерний С. В. [3, с.497]	Грошова форма підсумків господарської діяльності організацій або їхніх підрозділів, виражена в прибутках або збитках
Кондраков Н. П. [4, с. 520]	Відображає зміну власного капіталу за визначений період у результаті виробничо-фінансової діяльності підприємства

Джерело: узагальнено авторами на основі джерел [1-4].

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» виокремлює і дає тлумачення поняттям «прибуток» та «збиток»: прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати, а збитки – перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких здійсненні ці витрати [5].

Метою управління фінансовими результатами є гарантування максимально можливого обсягу прибутку, стабільності його отримання для подальшого існування, впровадження інновацій та розширення діяльності.

Об'єктами управління є процеси формування доходів та витрат, визначення собівартості, ціноутворення, розподілу прибутку тощо.

Суб'єктами постають: вищий управлінський персонал підприємства, тобто керівники, фахівці підприємства та виробничих підрозділів.

Процес управління фінансовими результатами слід здійснювати за двома напрямками – формуванням таких результатів та розподілом уже отриманого фінансового результату у вигляді прибутку до оподаткування. Фінансовий результат підприємства формується від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства, а отже, основними джерелами інформації для аналізу фактичних даних є дані бухгалтерського обліку за відповідними рахунками 7-го і 9-го класу, ф. № 1 «Баланс», ф. № 2 «Звіт про фінансові результати», ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів». Для отримання прогностичних показників додатково можуть використовуватися бізнес-плани, фінансові плани тощо. Стосовно розподілу прибутку, крім вказаних джерел інформації, використовуються також ф. № 5 «Звіт про власний капітал», декларація про прибуток підприємства, статистичні форми звітності, дані внутрішніх нормативних документів.

На основі показників, отриманих із вищевказаних джерел, здійснюється планування, прогнозування та комплексний аналіз результатів діяльності.

Управління прибутком може бути оцінено з позиції якісного та кількісного рівня. До якісного слід віднести оптимальне використання прибутку, при якому будуть задоволені потреби та інтереси як власників, так і працівників. Кількісний рівень оцінки складає числову систему показників, за допомогою яких буде здійснена оцінка якості управління фінансовим результатом. На нашу думку, оцінка рівня прибутку має бути регламентована внутрішніми управлінськими документами, за якими буде закріплено періодичність аналізу, перевірка фактичних, планових і нормативних показників.

На думку вчених-економістів М. Поддєрьогіна та М. Білухи, головним індикатором управління прибутком є показники прибутковості, які відображають рівень ефективності здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства в порівнянні з витратами, поне-

сеними для отримання відповідного рівня прибутку. Такими відносними показниками є прибутковість інвестицій, прибутковість акцій, прибутковість власного капіталу, рентабельність [7].

Отже, чітко налагоджений облік, постійне планування та аналіз діяльності є основою дієвого управління фінансовими результатами підприємства, що у свою чергу показують рівень ефективності функціонування суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел: 1. Пипко В. А., Булавина Л. Н. Настольная книга бухгалтера и аудитора. 5-е изд., доп. Москва: Финансы и статистика, 2011. 592 с. 2. Вороніна О. О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Харківський нац. екон. ун-т. Харків, 2009. 25 с. 3. Мочерний С. В. Політична економія: навч. посіб. Київ: Знання-Прес, 2002. 687 с. 4. Кондраков Н. П. Бухгалтерский учет: учебник. 4-е изд., доп. Москва: ИНФРА-М, 2002. 640 с. 5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013р. № 73 (зі змін. і доп.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. 6. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Хай-Тек Прес, 2008. 336 с. 7. Білик М. Д., Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для студ. екон. спец. Тернопіль: Лілея, 2006. 425 с.

УДК 657

Н. В. Гудзь, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування підприємницької діяльності

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль, Україна

ПРОБЛЕМИ ПРОЗОРОСТІ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Ключові слова: звітність, прозорість, аудиторський звіт.

У 2014 році Україна підписала з Європейським Союзом угоду про асоціацію, відповідно до якої необхідно імплементувати у вітчизняне законодавство низку вимог, спрямованих на покращення інвестиційного клімату й умов співпраці з європейськими партнерами. Серед них і підвищення прозорості діяльності підприємств завдяки удосконаленню законодавства з питань бухгалтерського обліку, фінансової звітності й аудиту.

За даними дослідження, проведеного компанією «Price Waterhouse Coopers» (PWC) щодо економічних злочинів, у світі найбільшу частку займають такі злочини, як незаконне привласнення активів (69 %), шахрайство із закупівлями (29 %), хабарництво й корупція (27 %), кіберзлочинність (24 %). П'яте місце посідає злочини в системі бухгалтерського обліку, які становлять близько 22 % [1].

Найбільшим поширеним видом шахрайства в системі бухгалтерського обліку в Україні є фальсифікація фінансових результатів. При цьому такі дії переважно зорієнтовані на приховування реального фінансового стану справ підприємства від державних контролюючих органів: ухилення від сплати податків та зборів (понад 70 %), ухилення від кримінальної, адміністративної та майнової відповідальності за здійснення незаконної (тіньової) фінансової діяльності (20 %). До частих незаконних випадків також належить шахрайство із фінансовими ресурсами (10 %), що передбачає здійснення незаконної діяльності протягом всього облікового процесу або в певні його етапи: вуалювання операцій умисного переміщення активів, приховування нестач, неправильна оцінка необоротних засобів тощо.

Шахрайства у сфері обліку в Україні приводять до дестабілізації системи відтворення й перерозподілу фінансових ресурсів між економічними суб'єктами, зумовлюють проблеми в розвитку досконалого підприємництва в країні.

Вагомими складовими боротьби з корупцією, на думку Н. П. Михайлишин та Н. Г. Мельник, є прозорість бухгалтерського обліку на рівні суб'єкта господарювання, а також його транспарентність для зовнішніх користувачів. Здебільшого обов'язковість розкриття інформації про господарську діяльність через транспарентність облікової інформації, яка не становить комерційної таємниці, та її результати у формі публічної, відкритої звітності перешкоджають корупції та правопорушенням. Саме тому важливим є дотримання якісних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, які забезпечують єдині вимоги та чіткі правила розкриття інформації, а також високий рівень прозорості для зовнішніх користувачів [2].